

והתנן לקמן (כא, א): נזיר שהיה שותה יין כל היום, אינו חייב אלא מלקות אחת. זאת, על אף שלא תיתכן שתיה אחת ממושכת במשך כל היום. ובהכרח, שאפילו שתה בזה אחר זה, אינו חייב אלא אחת!

ואם התרו בו ואמרו לו בין שתיה לשתיה: אל תשתה! אל תשתה! ואחרי כל פעם שהתרו בו הוא היה שותה, חייב על כל אחת ואחת מהפעמים שהתרו בו, ושתה.

ומוכח ממשנה זו, שאפילו אם עבר בזה אחר זה, אינו חייב בהתראה אחת אלא רק על הפעם הראשונה שעבר על ההתראה, משום שבפעם השניה חוששים שמא כבר הספיק לשכוח את ההתראה.⁽¹⁵⁾ ואם כן, כיצד מחייבים כאן בהתראה אחת על כל קרחה וקרחה?!

ומתרצינן: לא צריכא, באמת היתה רק התראה אחת על כל החמש קריחות, אבל מדובר באופן שעשה את כל הקרחות בתוך כדי דיבור להתראה, דסך חמש אצבעותיו עם נשא [סם שמשיר את השיער⁽¹⁶⁾], ואות בינהו [והניח את כל חמשת אצבעותיו

אף כאן, בכהנים, איסור הקרחה הוא רק על מת.⁽¹⁴⁾

עד כאן דברי הברייתא.

ועתה באה הגמרא לדון בדבריה: שנינו בתחילת הברייתא הזו, שלומדים מ"קרחה" יתרה, שאפילו קרח ארבע וחמש קריחות, חייב על כל קרחה וקרחה,

והוינן בה: הני ד' וח' קריחות שחידשה בהם התורה שחייב על כל קרחה וקרחה, היכי דמי?

אילימא שעשה את הקריחות בזה אחר זה, ובחמש התראות,

אם כן, פשיטא שחייב על כל קרחה וקרחה, ואין צריך לזה לימוד מיוחד?!

כ-ב אלא, בהכרח, מדובר שקרח חמש קריחות בזה אחר זה, בחדא התראה, שהתרו בו לפני הקריחה הראשונה.

ומקשינן: מי מחייב בכהאי גוונא על כל קרחה וקרחה?

14. עיין בספר החינוך (מצוה תס"ח) שהעיר, למה לא כתבה התורה את כל מצות קרחה במקום אחד. ותירץ בהקדמתו לספר דברים, "שהתורה תכלול כל החכמות מלבד פשט עניניה המתוקים ויסודות מצותיה החזקים, ואפשר כי מפני כן צריך להיות פרשיותיה ואותיותיה במקום שהן, והכל מכוון מאת ארון החכמה ב"ה".

15. והוסיף הריב"ן, שהסך ממנו שוב אינו צומח שער בגופו. ומדייק מכאן המנחת חינוך, שאם יכול השער לחזור ולגדול אינו חייב על קרחה שכזו, אך בתוס' נזיר נא ב משמע שהגוזז חייב אף כשלא עקר את שרשי השער, ויכול לגדול מחדש. ובנזיר סא ב מצינו שיש סם המשיר את השיער לפעם אחת, ויש הגורם לכך ששוב לא יצמח.

15. התוספות (בד"ה לא צריכא) חולקים על זה, וסוברים, שכל שעשה את העבירות בזה אחר זה

דתניא: כמה שיעור קרחה [רבי שמעון בן אלעזר אומר⁽²¹⁾]: כגרים. אחרים אומרים: כדי שיראה מראשו.

אמר רב יהודה בר חביבא: פליגי בה תלתא תנאי:

חד אומר, כגרים. וחד אומר, כדי שיראה מראשו. וחד אומר, כשתי שערות.⁽²²⁾

ואיכא, ויש שיטה אחרת, שמחליפה את הדעה של שיטה אחת, דמפיק, שמוציאה את השיטה השלישית האומרת שהשיעור הוא שתי שערות, ומעיל, ובמקומה מכניסה שיטה אחרת, ששיעור קרחה הוא בכעדשה. ושיעורה הוא ארבע שערות, דהיינו שתי שערות על שתי שערות [נגעים ו א].

וסימנך, כדי שתזכור שמחליפים דוקא את השיטה השלישית, האומרת "שתי שערות", בכעדשה, ולא תטעה לומר שמחליפים את השיטה הראשונה שאומרת "כגרים",

על ראשון בבת אחת בחמשה מקומות, שבאופן זה חידשה התורה שחייב מלקות⁽¹⁷⁾ על כל קרחה וקרחה. דכיון שעשה את כל הקריחות בבת אחת, הויא ליה התראה לכל חדא וחדא. יש כאן התראה לכל קרחה וקרחה שבכל אצבע ואצבע, שהיות ומיד לאחר ההתראה הוא עשה את כל חמשת המעשים בפעם אחת, אינך יכול להחיל את ההתראה על מעשה אחד ולא על משנהו, ולכן ההתראה חלה על כל מעשה ומעשה, כאילו היתה התראה נפרדת לכל מעשה.

וכמה הוא שיעור קרחה לחייב עליו מלקות?⁽¹⁸⁾

רב הונא אומר: שיעורו כדי שיראה חלק מעור ראשו כשהוא גלוי ללא שערות.⁽¹⁹⁾

רבי יוחנן אומר משום רבי אלעזר ברבי שמעון: שיעורו כגרים.⁽²⁰⁾

ואומרת הגמרא שהמחלוקת בדבר זה, היא בתנאי:

17. ששיעורו, כל שנראה קרחה בראשו, ואפילו אם נראה רק בעיון דק ומקרוב. ויש שפירשו לקולא, שצריך שיראה מראשו מרחוק בעיון גס.

20. שיעורו, עיגול בקוטר 19 מ"מ, בערך בגודל של מטבע של עשר אגורות, ועיין תשב"ץ (ח"ב סי' ק'), שהוא 36 שערות, ושיעור גריס מרובע הוא 40 שערות.

21. הגהות הב"ח

22. כתב הלבוש (סי' ק"פ ס"ט), אף על פי ששיעורין הלכה למשה מסיני, כל אחד אומר מה שקיבל מרבו בשם הלכה למשה מסיני.

17. כתב הריטב"א: "ושמע מינה דעל ידי סם היקרחה, מה שאין כן בהשחתה כדכתבין לעיל".

18. אבל איסור יש אפילו בשערה אחת. ריטב"א בשם הירושלמי. והבית יוסף כתב, שיש מקור לכך מסוגייתנו, דאמרינן בסמוך שאסור ללקוט אפילו שערה אחת לבנה מתוך שערות שחורות. אך הגר"א ורע"א בגליון השו"ע יו"ד ק"פ כתבו ששערה אחת אסורה מדין חצי שיעור. ועיין במשנה למלך פ"א מחמץ ומצה, שדן בשאלה אם איסור חצי שיעור נאמר רק באיסור אכילה או בכל האיסורים.

19. כתב הריטב"א: יש שפירשו לחומרא,

של מספרים] **בשבת**, חייב משום מלאכת גוּזוּ.

וכמה הוא מלא פי הזוג ?

אמר רב יהודה: שתיים [שתי שערות].

ומקשינן: **והתניא: לענין איסור גוּזוּ בשבת**, שחייב בשיעור של מלא פי הזוג, ואילו לענין חיוב מלקות על איסור קרחה, חייב בשיעור של **שתיים** [שתי שערות].

ומשמע ששיעור שתי שערות הוא שיעור אחר משיעור מלא פי הזוג.

ומתריצין: **אימא**, יש לגרוס בברייתא: **וכן לקרחה שתיים**. כלומר, גם קרחה, שיעורה כשיעור גוּזוּ בשבת, שחייב על שתי שערות.

תניא נמי הכי: הנוטל מלא פי הזוג בשבת חייב משום גוּזוּ. וכמה מלא פי הזוג, שתיים.

רבי אליעזר אומר: שיעורו שעה אחת.

ומודים חכמים לרבי אליעזר **במלקט לבנות מתוך שחורות** כדי שלא ייראה זקן⁽²³⁾.

שבכהאי גוונא שיעורו **אפילו בשעה אחת**,⁽²⁴⁾ **שהוא חייב בשבת משום מלאכת**

גוּזוּ, מפני שמלאכה חשובה היא לו.⁽²⁵⁾

בכעדשה, יש לך סימן, שיזכירך שגם שיעור גריס וגם שיעור עדשה נשנו כאן, ובהכרח שהוחלפה דוקא השיטה של שתי שערות בכעדשה, ולא הוחלפה השיטה של כגריס בכעדשה.

לפי שמצינו לענין שיעורי הנגעים משנה האומרת: **בהרת שיעורה כגריס, ומחיה של בשר הנראית בתוך הנגע, שיעורה בכעדשה.**

ואתו דבר יהיה לך לסימן בשיעורי הקרחה, שגם בהם יש שיטה האומרת שיעורה כגריס, ומאידיך, יש שיטה האומרת ששיעורה בכעדשה. ולפי הסימן של משנה זו, נדע להבחין שמחליפים וגורסים את השיעור של כעדשה במקום השיטה של שתי שערות, ולא מחליפים וגורסים את השיעור של כעדשה במקום השיטה של כגריס.

אך זאת לא נטעה לומר, להחליף את השיטה של כעדשה בשיטה של "כדי שיראה מראשו", ואין צורך לכך בסימן, משום שאין אנו מחליפים שיטה אלא בשיטה הדומה לה, וכיון שבכעדשה שיעורה הוא קצוב, ניתן להחליפו רק בשיטה ששיעורה קצוב, כמו גריס, ולא בשיטה של "כדי שיראה מראשו", שאין לנו בו שיעור קצוב בכל אדם.

תנא: הנוטל שערות מלא פי הזוג [מלא חודן

מתוך הרבה שערות לבנות, כיון שצביעת השערה האחת לא תיפא את נוי מראהו, הרי מותר הוא לצבוע, או כיון שצביעת השער היא דרכן של נשים, אסור לו לצבוע אפילו שעה אחת

25. כתב הכלבו (סי' כ"ו) והביאו האליהו רבה (בשו"ע או"ח סי' ש"מ) שבמלקט לבנות מתוך

23. עיין בפסקי התוספות כאן (סי' כ"ו) שכתב בשם רש"י, שדבר זה הוא דוקא בבחור, שבושה לו שערות לבנות.

24. עיין במשנה ברורה (סי' ש"מ ס"א בביאור הלכה שם) שדן, ביש לו יותר משערה אחת לבנה, האם חייב במלקט שעה אחת. עיין בדבריו שם שדן בצביעת שעה אחת לבנה

פיאות הראש, לאחורי אזנו, ולפדחתו [לחלק הקדמי של המצח], שאין שם שערות.

והיינו, שנוטל את השיער (27) שבצדדים, הנמצא בין הצד הקדמי של ראשו ובין צדו האחורי, שבצדדים יורדות השערות של פאות הראש למטה מגובה השער שבמצחו הקדמי ומאחורי אזניו, והוא משווה אותן, בקו ישר והיקפי, את מקום צמיחת השערות בראשו, עד שנראה מקום צמיחת השערות עגול ושוה, כך שמקום הצדעה, עם אחורי האוזן ועם הפדחת, הכל חלק, וכך נשארים שערות גובה הראש בעיגול מוקף. (28)

ודבר זה, אפילו בחול אסור, כיון שמתנאה עצמו בנוי כאשה, ואסור משום שנאמר "לא ילבש גבר שמלת אשה" (דברים כב, ה):

שנינו במשנה: והמקיף פאת ראשו וכו':

תנו רבנן, שנו חכמים בברייתא: פאת ראשו זה סוף ראשו, שפאה לשון סוף וקצה הוא, כמו שכתוב "לפאת ים" (שמות כז, יב). (26)

ואיזהו [באיזה ענין] חייב "בבל תקיפו" כשמקיף את סוף ראשו?

זה המשוה את צדעיו, צידי מצחו, שיש בהם

שהצריכה תורה להניח בפאה שיעור שיש בו חשיבות, ולמדוהו מקרחה ששיעורו כגריס. אבל בחתם סופר (בשו"ת יו"ד סי' קל"ט) כתב, שמן התורה די בשיעור שתי שערות, רק שמקובל בידם מחכמי אחרונים, או אפילו מחכמי התלמוד, להשאיר מ' שערות משום מראית עין שלא יראה כמוהו הצדעים.

28. נחלקו הראשונים עד היכן הוא מקום פאת הראש? דעת הרמב"ם (בפי"ב מהלכות עכו"ם ה"ז) שהפאה מסתיימת בסוף הצדעיים, ומה שלמטה מהצדעים, היינו השערות של הלחי העליון, אינו בכלל פאת הראש אלא בכלל פאת הזקן. וכן דעת הרמב"ד והר"ש משנן בפירושו לתורת כהנים בפסוק "לא תקיפו". וכן דעת עוד ראשונים.

ודעת הריטב"א, שמסוף הצדעים ועד למטה מהאוזן אינו לא מפאת הראש ולא מפאת הזקן. אבל מלשון הריב"ן במשנה, משמע שדעתו, שפאת הראש היא עד מתחת לאוזן, מקום שהלחי התחתון יוצא, וכן נפסק להלכה (ביו"ד סי' קפ"א ס"ט) לאסור הקפת פאת הראש עד למטה מן האוזן.

שחורות חייב אפילו בנוטל ביד, גם לרבנן (בשבת צד, ב) שאינם מחייבים על נטילת שיעור ביד, לפי שבמלקט לבנות מתוך שחורות דרך ליטלם ביד.

26. רש"י שבועות ב, ב ד"ה על הראש

27. נחלקו הראשונים בשיעור הקפה לחייב עליה:

הנמוקי יוסף בשם אבי העזרי כתב שחייב במגלח שתי שערות מן הפאה, ונראה מדבריו שגם הסמ"ג סובר כן.

אבל מהריב"ן והריטב"א נראה מדבריהם, שאינו חייב אלא כשנוטל את כל השערות שבצדעיו ואינו משייר כלל.

והרמב"ם (בפי"ב מעכו"ם ה"ו) כתב: "ופאה זו שמניחים בצדעים לא נתנו בו חכמים שיעור, ושמענו מזקנינו שאינו מניח פחות מארבעים שערות", (ובטור יו"ד סי' קפ"א) גרס בדברי הרמב"ם: ארבע שערות. וראה בצפנת פענח על הרמב"ם שנתן טעם לשיעור ד' שערות על פי הסוד.

וכתב התשב"ץ (ח"ב סי' ק') ששיעור ארבעים שערות הוא מדין תורה, שסברא היא

התספורת.

ולכן, **דאמר לך "מניני?"**, השואל אותך: לפי מי שנית את דברי הבריייתא שהניקף לוקה? ענה לו, שלדברי רבי יהודה היא. **דאמר** (לעיל טז, א), גם על לאו שאין בו מעשה, לוקין עליו.

רבא אומר: אין צורך להעמיד את הבריייתא שאומרת שהניקף לוקה רק אליבא דרבי יהודה, אלא אפשר להעמידה **במקיף לעצמו**, שחייב פעמיים מלקות, הן משום מקיף והן משום ניקף. והבריייתא נאמרה לדברי **הכל**.⁽³¹⁾

רב אשי אומר: אפשר להעמיד את הבריייתא **במסייע**, שהניקף מכין את השערות שלו לספג, ⁽³²⁾ או שמטה עצמו אליו להקיפו⁽³³⁾, שבאופן זה הוי לאו שיש בו מעשה⁽³⁴⁾,

תני תנא ברייתא קמיה **דרב הסדא**, כיון שכתוב "לא תקיפו" בלשון רבים, לומדים מכך שבאיסור הקפה, גם המספר וגם המסתפר, שניהם עוברים בלאו.⁽²⁹⁾ ולכן, **אחד המקיף [המספר] ואחד הניקף [המסתפר]** לוקה כלומר, שניהם לוקים].

אמר ליה רב חסדא, וכי **מאן דאכיל תמרי בארביילא**, לקיני? וכי האוכל תמרים בכברה יהא לוקה? והיינו, שכך היה דרכם, שהמסתפר היה יושב עם כברה לקבל את השערות שנופלות מהתספורת, וכדי שלא ישב בטל, היה לפעמים אוכל תמרים בכברה בשעת התספורת.⁽³⁰⁾

כלומר, אמנם עובר הניקף בלאו, אבל מדוע הוא חייב מלקות על כך? והרי הוא לא עשה שום מעשה, וכי משום שנהנה מאכילת תמרים הוא ילקה בלי לעשות מעשה לגבי

שהרמב"ם סובר שרב אשי חולק על רבא, ופסק כרב אשי. ובטעם הדבר, כתבו להסביר, שאין לוקין שתי מלקויות על לאו אחד הנעשה בפעולה אחת של מקיף וניקף. ועיין אתון דאורייתא כלל כ שהאריך בזה.

32. ריב"ן

33. טור (יו"ד סי' קפ"א), וכן הוא בשו"ע (שם סלקא דעתך), וכן כתב הנמוקי יוסף כאן. והלבוש עשה מהם פירוש אחד, שממין לו את השערות בכך שמטה עצמו אליו.

34. הרע"א (בשו"ת ח"א סי' צ"ו) הקשה, לפי מה שנראה מדברי הראשונים, הסיוע שמסייע הוא עוד לפני ההקפה ולא בשעת ההקפה עצמה, וקשה, מהיכתי תיתי יחשב ככהאי גוונא כלאו שיש בו מעשה!?

29. כך פירש הריב"ן בפירושו הראשון. ולפי פירוש זה, עיקר האזהרה הוא במקיף, אלא שהתרבה גם הניקף מלשון רבים. וכתב על כך רע"א (שו"ת צ"ן) שלפי זה אפשר לבאר את דברי הנימוקי יוסף, שאם היה המקיף קטן, גם הניקף הגדול אינו עובר. אך התוס' בנוזיר נא א כתבו, שעיקר האזהרה היא לניקף, שאצלו שייך לומר "פאת ראשכם", אלא שהתרבה גם המקיף מכך שנאמר לא תקיפו ולא נאמר לא תוקפו.

ועוד פירוש מביא הריב"ן, שהלימוד הוא מהלשון "לא תקיפו", שמשמע לא תניחו להקיף, ולומדים מכך שגם המניח להקיף עובר בלאו כמו המקיף עצמו.

30. ערוך לנר

31. הרמב"ם השמיט את האופן הזה שהמקיף לעצמו לוקה שתיים, וביארו האחרונים,

ולוקה הניקף לדברי הכל. (35)

שנינו במשנה והמשחית פאת זקנו:

תנו רבנן, שנו חכמים בברייתא: פאת זקנו
זהו סוף זקנו.

ואיזהו סוף זקנו?

שבולת זקנו. כל פאה ופאה מחמשת הפאות
נקראת שבולת, מפני השיער הבולט שם, או
מפני שיש שם קצת בליטת בשר. (36)

שנינו במשנה: והמשרט שריטה אחת (37)
וכו':

מזמין הניקף את שערו, הוה כמו מתחיל
במלאכה, ויש בו ממש. והחתם סופר כתב שזו
היא גם כוונת הריטב"א.

והש"ך (בנקודות הכסף יו"ד סי' קצ"א) השיג
עליו וכתב, שאין לחלק בכך, ולעולם מסייע אין
בו ממש, ובניקף שאני, כיון שגם על הניקף
הזהירה תורה ואפילו אינו מסייע. אלא, שכאשר
אינו מסייע, הוא פטור משום דהוי לאו שאין בו
מעשה. אבל במסייע נחשב כאן הדבר כמו
שעשה מעשה, ולוקה. אבל בשאר אזהרות שאין
בהם לאו על מי שנעשה בו המעשה, לא שייך
לומר שחייב מלקות משום מסייע, שהרי מסייע
אין בו ממש.

36. ריטב"א בשם רש"י, וכוונת הגמרא להוסיף
ביאור על האמור ש"פאת זקנו" הוא סוף זקנו,
ועל זה אמרו, שאיזהו סוף זקנו? שבולת הזקן.
וכוונת הגמרא לבאר את ההגדרה של כל פאות
הראש.

אבל הריטב"א בשם ר"ח ואחרים, פירש,
שרק הפאה החמישית שהיא בסנטר נקרא
שבולת הזקן, ולא באה הגמרא אלא להוסיף
ולומר, שאף שבולת הזקן הוא מכלל פאות הזקן.
וכן כתב הרמב"ם (פי"ב מעכו"ם ה"ז). וביאר
הבית יוסף, שפאת הסנטר נקראת שיבולת, כי
האנשים שאין זקנם מלא בשערות, בולט בהם
חלק זה כשיבולת.

37. כתב הריטב"א: מדלא יהיב תלמודא שיעורא
לשריטה, שמע מינה שהיא בכל שהוא.

ומבאר החזו"א (חו"מ ליקוטים סי' כ"ג),
שהחזקת הגוף במצב שונה מהרגיל, כגון המרים
ראשו יותר מרגילות האדם, או כופף ראשו יותר
מהאופן הנוח לו לאדם, חשוב כמחזיקו בידו
במשך כל רגע ורגע שממשיך להחזיקו כך.
ולפיכך, כשהאדם ברצונו מכריח את ראשו שלא
לנטות מהמקיף, הוא נחשב כעושה מעשה
בהטיית גופו אל המקיף במשך כל מן ההטייה.
ומכל מקום, אינו נקרא "מקיף", כיון שאינו
משתתף בפעולת הגילוח. אך לענין "ניקף", כיון
שהוא מוזהר מלהיות ניקף, אלא שאם אינו
מסייע הוי לאו שאין בו מעשה, אך כאן, הואיל
והוא מחזיק ראשו שיהא סמוך לתער, מיקרי
עושה מעשה.

ובאגלי טל [מלאכת טוחן יז לח] מבאר,
שהיות והתחדש שעובר הניקף גם בלי מעשה
מצדו, לכן מועיל הסיוע לעבירה אפילו במעשה
שנעשה לפני העבירה, כדי ללקות עליו.

35. הריטב"א הקשה, הרי שנינו במסכת ביצה
(כב, א) שמסייע אין בו ממש. ותירץ, שכאן
סיוע גדול הוא, כשמזמין לו עצמו בשערו.
ובשיטמ"ק (שם) תירץ, כיון שכאן חייב על
מסייע לפי שאי אפשר בלא סיוע חברו, מוכחא
מילתא שמתכוון לסייעו.

וכקושית הראשונים הקשה הט"ז (או"ח סי'
שכ"ח סק"א) מעצמו. ותירץ, דבהיא דביצה,
מסייע עמו בשעה שהוא עושה המלאכה, וכיון
שאינו צריך לו רק לסיוע בעלמא, אין בו ממש.
אבל בהא דניקף, שקודם שמתחיל המקיף להקיף

בים שאין לוקים עליה, ולא מסתבר לומר שרבי יוסי חולק על דרשה זו, לפי שהיא פשוטו של מקרא.

ומתרצינן: קסבר רבי יוסי, שריטה וגרידה כא-א — אחת היא. שתיהן אסורות בין ביד ובין בכלי. וכתוב התם, בגדידה, "לא תתגודדו למת, ולא תשימו קרחה", ואם כן, לומדים כבר משם שכל האיסור הוא רק כשעושה כן על מת, ולכן המילה "לנפש" האמורה בשורט, מיותרת היא, ובאה ללמד שחייב בשריטה אחת, על כל מת ומת ששורט מחמתו.

אמר שמואל: המשרט בכלי על המת, חייב גם משום שורט, ולא רק משום גודד. לפי שסתם שריטה נעשית ביד, וסתם גדידה היא בכלי.

ונקט שמואל לשון "המשרט בכלי" ולא "המגדד בכלי", כדי לחדש, ששם שריטה שייך גם בכלי. ולכן, העושה חבורה בגופו על ידי כלי, חייב מלקות על שני לאוין, משום משרט, ומשום מגדד.

מיתבי לשמואל ממה ששנינו בברייתא: שריטה וגרידה — אחת היא. ששתיהן ענינן

תנו רבנן [שנו חכמים] בברייתא: נאמר בתורה "ושרט".

יכול יהא חייב מלקות אפילו אם שרט על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה בים?

תלמוד לומר "לנפש". ללמד שאינו חייב אלא על המת בלבד. (38)

ומנין למשרט חמש שריטות על מת אחד, שהוא חייב על כל אחת ואחת?

תלמוד לומר "ושרט", לחייב על כל שריטה ושריטה. שהיה יכול הכתוב לומר "לנפש לא תשרט". או שלומדים מהאות וי"ו של "ושרט", שהיא מיותרת. (39)

רבי יוסי אומר: מנין למשרט שריטה אחת על צער שיש לו על ה' מתים, שהוא חייב על כל אחת ואחת?

תלמוד לומר "לנפש". לחייב על כל נפש ונפש,

ומקשינן: והא אפיקתיה, הרי כבר דרשנו את המילה "לנפש", שהיא באה למעט את השורט על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה

התרומת הדשן (סי' רפ"ו) שהביא ראיה לזה מסוגיין, מדאיצטריך למידרש שפטור, גם על ביתו שנשרף וגם על ספינתו שטבעה, סימן שבא ללמד שאין הבדל בין בפניו ובין שלא בפניו, שסתם בית שנשרף, שכיח בפניו, וסתם ספינה שטבעה בים לא שכיח דקאי התם. אלמא באופן שפטר, באותו אופן, על המת חייב.

ובתוספתא (מכות פ"ג ה"ח): וכמה ישרוט ויהא חייב כדי שיראה משום שריטה, ע"כ.

בערוך לנר נסתפק בשרט ולא הוציא דם, ומסיק שנראה שאינו חייב אלא בהוצאת דם.

בשו"ע (סי' ק"פ ס"ז) כתב: יש מי שאומר דרוקא שריטה, אבל אם מכה בידו על בשרו עד שדמו שותת מותר, ויש מי שאוסר, ע"כ.

38. פסק השו"ע (יו"ד סי' ק"פ ס"ו) שיש איסור גדידה ושריטה על המת גם שלא בפניו, כשיטת